

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

19 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 19 maja 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 14 lipca 2022 r., XXVII Ca 569/21,
w sprawie z powództwa P.W. i E.W.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

1) oddala skargę kasacyjną,

2) zasądza od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu orzeczenia do dnia zapłaty.

Władysław Pawlak

Grzegorz Misiurek

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 grudnia 2020 r. w sprawie z powództwa P.W. i E.W. przeciwko Bank S.A. z siedzibą w W (dalej Bank) o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 67 300,57 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 50 794,98 zł od 4 marca 2019 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 16 505,59 zł od 31 października 2019 r. do dnia zapłaty, a także oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 30 września 2008 r. powodowie, będący konsumentami, zawarli z pozwanym Bankiem umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych [...] w kwocie 720.345,60 zł., waloryzowany kursem franka szwajcarskiego (CHF), na szczegółowo opisanych w uzasadnieniu wyroku warunkach, w celu refinansowania kredytu budowlano-hipotecznego, udzielonego powodom przez inny bank. W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy opisał sposób wykonywania tej umowy oraz kwoty uiszczone przez powodów z tytułu rat kredytu w poszczególnych okresach. Ustalił, że powodowie odrębnym pozwem z 4 listopada 2016 r. wnieśli o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że opisana wyżej umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych [...] waloryzowany kursem CHF jest nieważna (sprawa II C 880/16 Sądu Okręgowego w Warszawie).

Na podstawie poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy, czyniąc w uzasadnieniu wyroku obszerne i wyczerpujące wywody prawne z przytoczeniem orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej TSUE), uznał, że zawarta przez strony umowa kredytu jest w całości nieważna, co skutkuje koniecznością zwrotu przez pozwanego Bank na rzecz powodów wszystkich rat kredytu, które dotychczas uiszcili, w tym również części objętej pozwem. Powództwo zostało oddalone jedynie co do nieznaczonej części żądania odsetkowego oraz co do żądania zasądzenia należności dochodzonej przez powodów w sposób solidarny.

Apelacja pozwanego Banku wniesiona od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z 14 lipca 2022 r. Sąd ten podzielił ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu pierwszej instancji, podnosząc dodatkowo, że zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c., pozostaje związany prawomocnym wyrokiem z 9 lutego 2022 r. wydanym w sprawie V A Ca 82/21, którym Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 27 listopada 2020 r w sprawie II C 880/16 w ten sposób, że orzekł, iż przedmiotowa umowa kredytu z 30 września 2008 r jest nieważna.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku pozwany Bank zarzucił naruszenie art. 378 § 1 w zw. z art. 327¹ § 1 pkt 2 k.p.c., art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c., art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE.L 1993 Nr 95, str. 29, dalej: "Dyrektywa 93/13"), art. 385¹ § 1 zdanie 2 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13, art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 69 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. 1997 Nr 140, poz. 939, dalej: „prawo bankowe”), art. 65 k.c. i art. 358 § 2 k.c., wszystkich w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 491 § 1 w zw. z art. 455 k.c.

Formułując te podstawy kasacyjne, pozwany Bank wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przywołany przez skarżącego w podstawie procesowej skargi zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej w świetle art. 398¹³ § 1 k.p.c. ze względu na niespójność podstawy prawnej tego zarzutu z jego treścią. Przepis ten dotyczy elementów składowych

uzasadnienia sądu pierwszej instancji, tymczasem skarżący sformułował zarzuty dotyczące treści i konstrukcji uzasadnienia Sądu drugiej instancji, którego elementy reguluje nie ten przepis, lecz niepowołany w podstawie kasacyjnej art. 387 § 2¹ k.p.c.

Nie zasługują na uwzględnienie rozbudowane zarzuty naruszenia art. 385¹ k.c. w związku ze wskazanymi w materialnoprawnych podstawach kasacyjnych przepisami kodeksu cywilnego, prawa bankowego oraz Dyrektywy 93/13 albowiem kwestie w nich poruszone zostały już rozważone i rozstrzygnięte w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz TSUE, w świetle którego nie doszło do naruszenia przytoczonych w skardze norm prawnych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy nieuzgodnione indywidualnie z konsumentem nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Artykuł 3 ust. 1 Dyrektywy 93/13 stanowi, że postanowienia umowy, które nie były indywidualnie negocjowane z konsumentem, mogą być uznane za nieuczciwe, jeżeli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Przepisy kodeksu cywilnego dotyczące klauzul abuzywnych stanowią implementację Dyrektywy 93/13, stąd przy ich interpretacji należy uwzględnić orzecznictwo TSUE. Wskazuje się w nim na rozróżnienie abuzywności postanowień umowy kredytu, dotyczących kryteriów przeliczania waluty krajowej na walutę obcą, stanowiącą walutę indeksacji (klauzule kursowe, spreadowe), od klauzul ryzyka walutowego, dotyczących obciążenia konsumenta negatywnymi następstwami deprecjacji waluty krajowej (zob. m.in. wyroki TSUE z 20 września 2017 r., C- 186/16; z 22 lutego 2018 r., C-119/17 oraz z 20 września 2018 r., C – 51/17). Nie jest zasadny sformułowany w skardze zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13, polegający na niewyodrębnieniu przez Sąd Okręgowy klauzuli ryzyka walutowego i klauzuli spreadowej. Wymienione klauzule - w ramach przyjętego w umowie kredytu mechanizmu indeksacji – są ze sobą ściśle powiązane, co ma istotne znaczenie z perspektywy oceny, czy określają one główne świadczenia stron, czy zostały

sformułowane w sposób jednoznaczny, a także w płaszczyźnie możliwości utrzymania umowy w mocy w sytuacji stwierdzenia abuzywności przynajmniej jednej z tych klauzul.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej określającej przeliczenie zobowiązań stron w celu ustalenia wysokości ich świadczenia. Klauzula spreadowa nie ma racji bytu w umowie, w której nie zastosowano mechanizmu indeksacji i wynikającego z niego niebezpieczeństwa narażenia konsumenta na ryzyko kursowe. Obie te klauzule tworzą zatem przyjęty w umowach kredytowych mechanizm indeksacji, a ich rozszczępienie jest zabiegiem sztucznym (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, OSP 2021, z. 2, poz. 7; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, z. B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22 oraz z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 1511/22).

W świetle art. 385¹ § 1 zdanie 2 k.c., ocenie pod kątem abuzywności nie podlegają postanowienia określające główne świadczenia stron umowy, pod warunkiem wszakże, że zostały one sformułowane w sposób jednoznaczny. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje aktualnie pogląd (po początkowym okresie przyjmowania poglądu przeciwnego), że klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej (lub denominowanego w walucie obcej) określają główne świadczenia stron (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, Nr 2, poz. 20; z 4 kwietnia 2019 r., I CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21 oraz z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22).

Skarżący zarzucił wadliwe przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, że postanowienia umowy stron, przewidujące indeksację kredytu kursem waluty obcej, nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zarzut ten jest jednak niezasadny, albowiem w orzecznictwie Sądu Najwyższego i TSUE wyjaśniono już, że wymaganie wyrażenia postanowienia umownego w sposób jednoznaczny, prostym i zrozumiałym językiem jest spełnione, gdy umowa przedstawia konsumentowi,

w sposób przejrzysty i jednoznaczny, działanie mechanizmu waloryzacyjnego tak, aby konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne, związane z zaciągnięciem wieloletniego zobowiązania kredytowego, waloryzowanego kursem waluty obcej. Konsument powinien być jasno poinformowany przez bank, że podpisując umowę kredytu indeksowanego do waluty obcej, ponosi przez cały okres jej obowiązywania, niczym nieograniczone ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku silnej deprecjacji waluty krajowej (zob. wyroki TSUE z 10 czerwca 2021 r., C - 776/19, C - 782/19; z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13 oraz z 20 września 2017 r., C-186/16, a także wyrok Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22). W wyroku z 10 czerwca 2021 r. (C - 776/19, C - 782/19) TSUE wyjaśnił, że wykładni art. 3 ust. 1 Dyrektywy 93/13 należy dokonywać w ten sposób, że warunki umowy kredytu, które powodują skutek w postaci ponoszenia nieograniczonego ryzyka kursowego przez kredytobiorcę, mogą doprowadzić do powstania znaczącej nierównowagi, wynikających z tej umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, jeśli przedsiębiorca nie mógłby racjonalnie oczekiwać, przestrzegając wymogu przejrzystości w stosunku do konsumenta, że ten konsument zaakceptowałby, w następstwie indywidualnych negocjacji, nieproporcjonalne ryzyko kursowe, które wynika z takich postanowień umownych. W uzasadnieniu wyroku z 27 listopada 2019 r. II CSK 483/18, Sąd Najwyższy podniósł, że nie jest wystarczające wskazanie w umowie, iż ryzyko związane z zmianą kursu waluty ponosi kredytobiorca oraz odebranie od niego oświadczenia o standardowej treści, że został poinformowany o ponoszeniu ryzyka, wynikającego ze zmiany kursu waluty, przyjął to ryzyko do wiadomości i je akceptuje. Wprowadzenie do umowy kredytowej, zawieranej na wiele lat, mechanizmu działania ryzyka kursowego, wymagało szczególnej staranności banku w zakresie wyraźnego wskazania zagrożeń wiążących się z oferowanym kredytem, tak by konsument miał pełne rozeznanie konsekwencji ekonomicznych zawieranej umowy. W takim stanie rzeczy przedkontraktowy obowiązek informacyjny w zakresie ryzyka kursowego powinien zostać wykonany w sposób jednoznacznie i zrozumiale unaoczniający konsumentowi, który z reguły posiada elementarną znajomość rynku finansowego, że zaciągnięcie tego rodzaju

kredytu jest bardzo ryzykowne. Ochrona konsumenta może zostać zapewniona jedynie wtedy, gdy uwzględnione zostaną jego rzeczywiste i tym samym bieżące interesy, a nie interesy, jakie miał w okolicznościach istniejących w chwili zawarcia danej umowy.

Klauzule waloryzacyjne, które określają główne świadczenia stron i nie zostały wyrażone w umowie kredytu w sposób jasny i precyzyjny, podlegają badaniu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. Abuzywność klauzul zawartych w umowie, o którą chodzi w tej sprawie, została już przesądzona w orzecznictwie Sądu Najwyższego i TSUE. Wyjaśniono w nim, że postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi kredytującemu swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych, gdyż kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Sprzeczność z dobrymi obyczajami i naruszenie interesów konsumenta polega w tym przypadku na uzależnieniu wysokości świadczenia banku oraz wysokości świadczenia konsumenta od swobodnej decyzji banku. Zarówno przeliczenie kwoty kredytu na złotówki w chwili jego wypłaty, jak i przeliczenie odwrotne w chwili wymagalności poszczególnych spłacanych rat, służą określeniu wysokości świadczenia konsumenta. Takie postanowienia, które uprawniają bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, są nietransparentne i pozostawiają pole do arbitralnego działania banku; obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron. Są one niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda przedsiębiorcy (banku) w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona, np. w razie wprowadzenia możliwych maksymalnych odchyleń od kursu ustalanego z wykorzystaniem obiektywnych kryteriów (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, Nr 11, poz. 134; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18 oraz z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, Nr 2, poz. 20). Jak to już akcentowano, w celu ustalenia, czy zachodzi sprzeczność postępowania przedsiębiorcy z wymogami dobrej wiary, należy sprawdzić, czy przedsiębiorca, traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny, mógłby racjonalnie spodziewać się, iż

konsument przyjąłby określone postanowienie umowne w drodze negocjacji indywidualnych (zob. wyrok TSUE z 14 marca 2013 r., C - 415/11 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, z 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC - ZD 2017, nr 1, poz. 9; z 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, z 30 września 2015 r., I CSK 800/14, z 29 sierpnia 2013 r. I CSK 660/12). Konsument pozostaje zawsze stroną słabszą w stosunku do banku, zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania o wszystkich aspektach stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej. Z tej przyczyny art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przewiduje, że nieuczciwe warunki nie będą wiążące dla konsumenta. Jest to przepis bezwzględnie wiążący, który zmierza do zastąpienia formalnej równowagi praw i obowiązków stron, ustanowionych w umowie, równowagą rzeczywistą, która przywraca równość stron. Sąd jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy określone postanowienia umowne wchodzące w zakres stosowania dyrektywy mają nieuczciwy charakter, aby po dokonaniu tej oceny zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą (zob. wyroki TSUE z 4 czerwca 2009 r., C - 243/08; z 14 czerwca 2012 r., C - 618/10, a także z 3 marca 2020 r., C - 125/18).

Sąd drugiej instancji trafnie przyjął, że klauzule walutowa i spreadowa, składające się na mechanizm indeksacji kredytu do CHF w umowie łączącej strony są od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść powodów, który mogli udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną. Strony pozostają związane umową w pozostałym zakresie, jeżeli tylko jest to możliwe (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna - z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). W przypadku, gdy eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji umowy, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć praw

i obowiązków stron, nie można przyjąć, że strony są związane pozostałą częścią umowy (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16 i z 24 października 2018 r., II CSK 632/17). Umowa będzie dotknięta nieważnością, gdy bez abuzywnych postanowień jej obowiązywanie nie jest możliwe w świetle prawa krajowego i nie zaszyły przesłanki umożliwiające zastosowanie regulacji zastępczej, a konsument - tak jak ma to miejsce w okolicznościach sprawy - postanowień abuzywnych nie potwierdził (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18 i z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21). W razie stwierdzenia – tak jak to miało miejsce w okolicznościach tej sprawy - abuzywności klauzuli ryzyka walutowego i klauzul przeliczeniowych, dalsze utrzymanie umowy nie jest możliwe z prawnego punktu widzenia. Unieważnienie tych klauzul doprowadziłoby bowiem nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również – pośrednio – do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją kredytu do waluty (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56 ; wyroki Sądu Najwyższego z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 9 września 2022 r., II CSKP 794/22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3629/22).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i TSUE wskazuje się także, że, co do zasady, sąd, stwierdzając bezskuteczność określonego abuzywnego postanowienia umownego, nie ma kompetencji do uzupełnienia, powstałej w wyniku eliminacji tego postanowienia luki, przez zmianę treści niedozwolonego postanowienia. Takie uprawnienie mogłoby bowiem zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 Dyrektywy 93/13, prowadząc do wyeliminowania zniechęcającego skutku, wywieranego na przedsiębiorców, przez zwykły brak stosowania takich warunków wobec konsumentów. Banki byłyby w ten sposób zachęcane do stosowania nieuczciwych postanowień, wiedząc, że nawet gdyby te postanowienia zostałyby uznane za bezskuteczne, to umowa mogłaby zostać

uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, co pozostałoby bez wpływu na jej ważność i bez istotnego uszczerbku dla ich interesów. W konsekwencji przyjęcie przez Sąd, że strony nie są związane stosunkiem prawnym wynikającym z umowy kredytowej nie jest sprzeczne z zasadą proporcjonalności sankcji, skoro jest to efekt stosowania przez bank praktyki, w ramach której określał jednostronnie wysokość zobowiązania po zawarciu umowy, wystawiając jednocześnie kredytobiorców na nieograniczone ryzyko kursowe (zob. m.in. wyroki TSUE z 14 czerwca 2012 r., C-618/10; z 30 kwietnia 2014 r., C 26-13; z 26 marca 2019 r., C-70/17 i C-179/17 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18). Nie zasługiwał zatem na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 69 ust. 3 prawa bankowego, art. 65 k.c. oraz art. 358 § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 przez przyjęcie niedopuszczalności odwołania się przy wykładni oświadczeń stron do bezwzględnie obowiązującego i bezpośrednio stosowanego przepisu prawa krajowego w postaci art. 69 ust. 3 prawa bankowego, do wykładni oświadczeń woli stron w myśl art. 65 k.c. lub normy dyspozytywnej w postaci art. 358 § 2 k.c. w miejsce, uznanych za niedozwolone postanowienia umowne, klauzul spreadów walutowych, odsyłających przy dokonywaniu rozliczeń w ramach stosunku umownego stron do tabel kursowych banku. Wbrew zarzutom skargi, Sąd drugiej instancji trafnie przyjął, że wyeliminowanie z umowy abuzywnych postanowień umownych nie pozwala na jej utrzymanie, co przemawia za niezwiązaniem stron stosunkiem prawnym wynikającym z umowy kredytowej i jest tożsame w skutkach z jej nieważnością.

Nietrafny jest zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 481 § 1 w zw. z art. 455 k.c. przez przyznanie powodowi odsetek za opóźnienie od zasądanego świadczenia pieniężnego w następstwie błędnego przyjęcia, że jest to możliwe od dnia wcześniejszego niż dzień wyrażenia przez powodów zgody na trwałą bezskuteczność umowy. W wyroku z 7 grudnia 2023 r. C 140/22, TSUE orzekł, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania nieważności w całości umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową ze względu na to, iż umowa ta zawiera nieuczciwy warunek, bez którego nie może ona dalej obowiązywać, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą wykonywanie

praw, które konsument wywodzi z tej dyrektywy, jest uzależnione od złożenia przez tego konsumenta przed sądem oświadczenia, w którym twierdzi on, po pierwsze, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy tego warunku, po drugie, że jest świadomy z jednej strony faktu, że nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą nieważność wspomnianej umowy, a z drugiej - konsekwencji tego uznania nieważności, i po trzecie, że wyraża zgodę na uznanie tej umowy za nieważną. Wyrok TSUE wydany na podstawie art. 267 TFUE ujednolica wykładnię norm prawa Unii i rzutuje na ich stosowanie nie tylko w sprawie, w której został wydany, lecz we wszystkich sprawach, w których te normy mogą znaleźć zastosowanie. Jednocześnie, zgodnie z zasadą skuteczności, na sądach krajowych spoczywa powinność wykładni przepisów prawa krajowego zgodnej z postanowieniami dyrektyw unijnych, tak dalece, jak to możliwe (zob. wyroki TSUE z 13 listopada 1990 r., C-106/89 i z 27 marca 2019 r., C-545/17. Powinność ta może implikować konieczność zmiany dotychczasowej wykładni prawa krajowego, jeżeli okazałaby się niezgodna z prawem Unii w interpretacji przyjętej przez Trybunał w wyroku wydanym na podstawie art. 267 TFUE (zob. wyroki TSUE z 8 maja 2019 r., C-566/17 i z 5 marca 2020 r., C-679/18). Możliwość żądania przez powodów odsetek ustawowych za opóźnienie, nie może być zatem uzależniona, jak przyjmuje pozwany Bank, od złożenia pozwanemu przez konsumentów wskazanego oświadczenia. Domaganie się przez konsumentów odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie należnych im kwot jest możliwe po otrzymaniu przez Bank ich żądania, aby Bank dokonał zwrotu spłaconych przez nich, w oparciu o nieważną umowę kredytu, należności i jest skuteczne z upływem wyznaczonego przez konsumentów terminu do spełnienia tego świadczenia przez kredytodawcę (zob. także wyrok TSUE z 14 grudnia 2023 r. C-28/22).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.). Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego znajduje podstawę w art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1935 z późn. zm.).

Władysław Pawlak

Grzegorz Misiurek

Agnieszka Piotrowska

(M.M.)

[SOP]